

▲ Kinderziekenhuis aan de Catharijnestraat, 1883. FOTO GELDERS ARCHIEF

Ziekenhuis voor kinderen

In de rubriek 'Arnhem voor eeuwig' beschrijft Peter Bloemendaal, oud-journalist van de *Arnhemsche Courant*, aan de hand van een oude foto het leven in Arnhem in vroeger dagen.

Heel wat Arnhemertjes-van-toen hebben erin gelegen: het Irene Kinderziekenhuis aan de Catharijnestraat in de wijk Klarendal. Vaak om de amandelen te laten knippen, maar natuurlijk ook vanwege andere medische malheur.

Het ziekenhuis (de oorspronkelijke naam was De Vereniging het Kinderziekenhuis) werd in 1881 opgericht door een aantal rijke Arnhemmers met als doel de verpleging van kinderen uit armoedezinnen tegen een zo klein mogelijke vergoeding. Het initiatief werd genomen omdat het toenmalige Gemeenteziekenhuis aan de Eusebiusbinnensingel geen kinderafdeling had.

Het Kinderziekenhuis opende in een beneden- en bovenwoning aan de Sint Marten. Dat werd al heel snel te klein en in 1883 verhuisde het ziekenhuis naar de Catharijnestraat, waartoe de vereniging een voormalige zinkfabriek had aangekocht en als ziekenhuis geschikt had gemaakt. De verhuizing werd door het overwegend arme Klarendal met gejuich ontvangen: eindelijk was er een goede medische voorziening voor de kinderen in de dichtbevolkte en kinderrijke wijk.

De armoedige omstandigheden in veel gezinnen in die tijd zorgden voor ziektes onder de kinderen. Ondervoeding, maag- en darmstoornissen en ademhalingsproblemen door de slechte ventilatie in de woningen eisten hun tol. Ook tbc en polio kwamen geregeld voor. Kinderen met gezondheidsklachten niet ouder dan 12 jaar konden in het Kinderziekenhuis terecht.

In die beginperiode was het ziekenhuis financieel aangewezen op giften en contributies van de verenigingsleden. Giften werden ook vaak in natura verstrekt, vaak door fabrikanten van levensmiddelen en lokale winkeliers.

Het pand aan de Catharijnestraat werd al snel te klein vanwege de grote toestroom van patiëntjes. Financieel ging het beter: vanaf 1890 zuiverde het Arnhemse gemeentebestuur de jaarlijkse kosten van exploitatie aan omdat de

liefdadigheid het steeds meer liet afweten.

Tussen 1911 en 1914 waren door de gemeentelijke bijdragen diverse verbouwingen en uitbreidingen mogelijk. Zo werd onder meer een aangrenzende boerderij bij het ziekenhuis getrokken. Daarmee kwam ook een einde aan de stankoverlast veroorzaakt door de mest. Arnhemse artsen deden ook geregeld een figuurlijke duit in het zakje door gratis mee te werken aan de genezing van de patiëntjes.

De rol van het ziekenhuis groeide. Aanvankelijk bedoeld voor kinderen uit arme Arnhemse gezinnen, werden steeds vaker ook patiëntjes van buiten Arnhem opgenomen, waardoor het meer een streekziekenhuis werd. Het ziekenhuis kreeg in 1939 de naam Irene Kinderziekenhuis, ter gelegenheid van de geboorte van prinses Irene op 5 augustus dat jaar.

De rol als streekziekenhuis werd vooral na de Tweede Wereldoorlog groter. Dat was de voornaamste reden dat het ziekenhuis aan de Catharijnestraat in 1959 werd verlaten: het werd te klein. Al in 1949 bestonden nieuwbouwplannen, onder meer voor een nieuw ziekenhuis aan de Onder de Linden. Omdat daarvoor een begraafplaats moest worden geruimd, bleek dit plan te hoge kosten met zich mee te brengen. In 1959 kwam er nieuwbouw bij het toenmalige Gemeenteziekenhuis aan de Wagnerlaan. Daar is het sinds 1995 onderdeel van ziekenhuis Rijnstate.

▲ Ziekenhuis aan de Sint Marten. FOTO DE BOOYS/GELDERS ARCHIEF